

یتیم نوازی در قرآن و سیره ائمه / دو وظیفه مهم افراد در قبال یتیمان

ائمه معصومین (ع) در مورد یتیم نوازی و آثار نیک و اجر و پاداش آن سفارش هایی کرده اند...

ائمه معصومین (ع) در مورد یتیم نوازی و آثار نیک و اجر و پاداش آن سفارش هایی کرده اند، در این بین حضرت علی(ع) به یتیم نوازی معروف می باشد که حتی در هنگام مرگ به اولادها و اصحابش سفارش می کند: خدا را در نظر داشته باشید به امور ایتم رسیدگی کنید، آنها کسی را ندارند شما به جای پدر آنها هستید.

به گزارش خبرگزاری مهر، یکی از محاسن اخلاقی سرپرستی ایتم و تفقد و محبت نسبت به آنان است. در زندگی انسان ها خلاها و کمبودهایی وجود دارد که جز از طریق محبت و دوستی نمی توان آن را جبران کرد و در این میان، کودکان یتیم بیشترین نیاز را احساس می کنند، زیرا آنها که در اثر از دست دادن پدر یا مادر از سرچشمه مهر و محبت دور افتاده اند بیش از هر چیز به نوازش و محبت محتاج اند و برای احساس عاطفی و روحی خواه ناخواه در انتظار پاسخ هستند.

از این رو پیامبر اسلام(ص) که پیام آور رحمت و رحمة العالمین است و خود طعم تلخ یتیمی را چشیده نسبت به این موضوع شدیداً توصیه کرده و با بیانات مختلف در مناسبت های گوناگون مسلمانان را در تکریم یتیمان ترغیب و تشویق فرموده و مردم را به سرپرستی آنها امر کرده و خود نیز عملاً عهده دار نگهداری و سرپرستی از یتیمان بوده و در حدیثی از آن حضرت آمده است: محبوب ترین خانه آن خانه ای است که در آن کودک یتیمی با عزت و احترام زندگی کند.

در فرهنگ اسلام بهترین وسیله برای رفع کمبودهای یتیمان آن است که کودکان یتیم جزء عائله انسان قرار گیرند بطوری که خود را در ردیف اعضای خانواده و فرزندان آنان به شمار آورند و مساعدت ها و کمک ها نسبت به آنان باید بقدری محترمانه و شرافتمندانه انجام شود تا آنها با سربلندی و سرافرازی زندگی کرده و هیچگاه خود را حقیر و بیچاره و بینوا احساس نکنند.

بنابراین، یتیم نوازی در صورتی مفید فایده است که برخورد با آنها توأم با رعایت جمیع جهات مادی و معنوی و عاطفی بوده باشد. یتیم به کودکی می گویند که به خاطر مرگ پدر از نوازش و محبت پدرانه محروم شده است. از وظایف الهی و تکالیف قرآنی و مسئولیت های اسلامی اهل ایمان توجه همه جانبه به یتیمان برای جلب خشنودی خدا است. حق یتیم آنچنان عظیم است که قرآن بیست و سه بار از یتیم یاد کرده است.

در سوره فجر آمده است: چنین نیست که خدا شما را خوار و پست کرده باشد، بلکه علت خواری و پستی شما این است که یتیم را گرمی نداشتید و حقوقش را رعایت ننمودید. پس هر کس به اکرام یتیم و رعایت حق او برخیزد، مورد اکرام حضرت حق قرار می گیرد و در پیشگاه حضرت رب رفعت مقام می یابد. خدای مهربان اطعام به یتیم را از اعمال قابل تقدیر اهل بیت شمرده است، اهل بیتی که به فرموده ی پیامبر (ع)، همسنگ قرآن و در همه ی امور زندگی برای همه ی مردم سرمشق حسنه هستند.

اگر از پدر یتیم یا مادرش یا از هر دو نفر مالی برای یتیم باقی ماند بر سرپرست یتیم واجب است که در حفظ آن مال بکوشد و پس از رشد یتیم و تشخیص مسائل مربوط به امور مالی، آن مال را تا ریال آخر در اختیار او قرار دهد. تصرف در اموال یتیمان بدون مجوز شرعی، و خوردن آنچه در مالکیت آنان است گناهی بسیار سنگین و سبب دچار شدن به عذاب الهی است. به طوری که در سوره نساء آمده کسانی که اموال یتیمان را از روی تجاوز و ستم می خوردند جز این نیست که در شکم هایشان آتش می خورند و به زودی در آتش برافروخته درآیند.

پناه دادن به یتیم برای مصون ماندن او از آفات و بلاها و حوادث تلخ و قرار گرفتنش در مدار امنیت و تربیت و رشد و صلاح لازم کار بسیار بارزوشی است که حضرت حق به خود نسبت داده است و در حقیقت کسی که یتیم را پناه دهد کاری الهی انجام داده است. از کارهای زشتی که بنابر روایات اهل بیت عرش را به لرزه می آورد برخورد نامناسب و قهرآمیز با یتیم است، برخوردی که دل او را می سوزاند و اشکش را جاری می کند و او را در فشار روحی قرار دهد.

خدای مهربان که ولی و سرپرست حقیقی ایتام است و مردم مومن را وکیل خود در این سرپرستی گرفته از این که با یتیم برخورد قهرآمیز شود نهی فرموده است. و اما یتیم، از وظایف و تکالیف درباره ی اولین است که با وی برخورد قهرآمیز ننمایی. (سوره ضحی). یتیم نوازی را پس از ایمان به خدا و روز جزا و ایمان به پیامبران و کتاب های آسمانی و فرشتگان ذکر می کند.

در آیات و روایات اسلامی دو مسئولیت درباره ی یتیمان ذکر شده است:

1- برطرف کردن نیازهای مالی آنها

2- جبران کمبودهای عاطفی آنان

یکی از اثرات یتیم نوازی این است که دل انسان نرم و حوایج او برآورده می شود. اثر بعدی پناه دادن به یتیم آن است که خدای متعال عذاب قبر را از انسان می گیرد. به هر حال، انسان مسلمانی که ادعا می کند متخلق به اخلاق حسنه است باید به این ادعا جامه ی عمل بپوشاند و به فکر کودکان یتیم و خانواده های بی سرپرست باشد و به زندگی آنان رسیدگی کند به طوری که وصیت امیرالمومنین در نزدیک شهادت بود. پس باید با روی باز و سرشار از محبت با یتیمان برخورد شود که احساس نکنند پدر یا مادر خود را از دست داده اند.